T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/48
KARAR NO : 2023/134
KARAR TR : 27/02/2023

ÖZET: 1705 sayılı Ticarette Tağşişin Men'i ve İhracatın Murakabesi ve Korunması Hakkında Kanun'un 6. maddesinin birinci fikrası uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : M. A. Y
Vekili : Av. S. E
Davalı : İzmir Valiliği Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü
Vekili : Av. H. B. Y

I. DAVA KONUSU OLAY

1. İzmir Valiliği Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğünün 30/07/2022 tarih ve 3879013 sayılı kararı ile, ...Mah. ..... Sok. No:....Karşıyaka/İzmir adresinde yapılan asansör teyit kontrolü sırasında, binada bulunan asansörün her yıl yapılması gereken yıllık periyodik kontrolünün en son 13/05/2019 tarihinde yapıldığının tutanak ile tespit edildiğinden bahisle, davacı apartman yönetimi adına, 1705 sayılı Ticarette Tağşişin Men'i ve İhracatın Murakabesi ve Korunması Hakkında Kanun'un 6. maddesinin birinci fikrası uyarınca 2.400 TL idari para cezası verilmiş, karar davacıya bildirilmiştir.

2. Davacı vekili, idari para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. **Karşıyaka 1. Sulh Ceza Hâkimliği 03/10/2022 tarih ve D.İş.2022/3393 sayılı kararı**ile, itiraza konu yaptırımın idari yargının görev alanına girdiği, kararın sulh ceza hakimliğince incelenebilecek kararlardan olmadığı gerekçesiyle, görevsizlik kararı vermiş, verilen karara davalı vekilinin itirazı üzerine, Karşıyaka 2. Sulh Ceza Hakimliği tarafından itirazın kesin olarak reddine karar verilmiştir.

4. Davacı vekili, bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **İzmir 5. İdare Mahkemesi 21/11/2022 tarih ve E.2022/2321 sayılı kararı** ile,davacıya verilen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren herhangi bir kararın da verilmediği bu durumda Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesinin birinci fikrası uyarınca uyuşmazlığın çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 1705 sayılı Ticarette Tağşişin Men'i ve İhracatın Murakabesi ve Korunması Hakkında Kanun'un 1. maddesi şöyledir:

"Gıda maddeleri hariç olmak üzere dahili ve harici ticaret menfaatlarını korumak ve ticaret malları üzerinde tağşiş ve hilelere mani olmak üzere menşei nebati, hayvani, madeni bilumum mevat ile bunların

nim mamul ve mamullerini veyahut bunların terkibinden husule gelen mevaddın ihrazına, imaline, tathirine muayyen sınıf ve nevilere tefrikına, ambalajlarına, zarflarına, alım satım ve nakil ve muhafazalarına ve bu hususlarda tabi olacakları usul ve şartlara ve bu gibi mevat için hususi veya milli muayyen alamet ve izahat istimali mecburiyetine müteallik tedbirler almaya Sanayi ve Ticaret Bakanlığı mezundur.

Bakanlık bu mezuniyet dahilindeki tedbirleri tatbike, alakadar teşekküllerin mütalaasını aldıktan ve beynelmilel teamülleri tetkik ettikten sonra, ihraç mallarımızın en müsaitlerinden başlar, 1593 numaralı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun l82 ve l83 üncü maddeleri hükümleri mahfuzdur"

7.Kanun'un 6. maddesinin birinci fikrası şöyledir:

"Bu Kanun uyarınca ilgili Bakanlıkça alınan kararlara ve düzenlemelere aykırı hareket edenlere, tacir olup olmadıklarına bakılmaksızın, beşyüz Türk Lirasından yirmibin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. "

8. 1705 sayılı Kanun'da davacının işlediği ileri sürülen kabahate ilişkin idari yaptırım düzenlenmiş, ancak bu idari yaptırıma karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

9. 04/05/2018 tarih ve 27707 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Asansör Periyodik Kontrol Yönetmeliği'nin *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Yönetmeliğin amacı, asansörlerin periyodik kontrolüne ilişkin usul ve esaslar ile asansör periyodik kontrollerinde görev alacak olan A tipi muayene kuruluşlarının yetkilendirilmesi, yükümlülükleri ve denetimlerine ilişkin usul ve esasları belirlemektir."

10. Yönetmeliğin *"Dayanak"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"3/6/2011 tarih ve 635 sayılı Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 3/7/2005 tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanunu, 22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ve 10/6/1930 tarih ve 1705 sayılı Ticarette Tağşişin Men'i ve İhracatın Murakabesi ve Korunması Hakkında Kanununa dayanılarak hazırlanmıştır"

11. Yönetmeliğin *"Periyodik kontrol dönemi ve yaptırma sorumluluğu"* başlıklı 8. maddesinin birinci fikrası şöyledir:

"Binada/yapıda sürekli olarak kullanılan asansörün periyodik kontrolü, yılda en az bir defa, Bakanlık tarafından yetkilendirilen ve ilgili idare ile protokol imzalayan A tipi muayene kuruluşuna yaptırılır."

12. Aynı Yönetmeliğin *"Bina sorumlusunun yükümlülüğü"* başlıklı 34. maddesinin birinci fikrası şöyledir:

"Bina sorumlusu, asansörün güvenli bir şekilde kullanılmasını sağlamak üzere yılda en az bir defa periyodik kontrolünü yaptırır."

13. Yönetmeliğin *"Aykırı davranışlarda uygulanacak hükümler"* başlıklı 37. maddesinin birinci fikrası şöyledir:

"Bu Yönetmelikte yer alan usul ve esaslara aykırı hareket ettiği belirlenen bina sorumlusuna, asansör monte edene veya onun yetkili servisine Bakanlık tarafından 1705 sayılıTicarette Tağşişin Men'i ve İhracatın Murakabesi ve Korunması Hakkında Kanunun 6 ncı maddesine göre idari para cezası uygulanır.

14. Öte yandan, 30/03/2005 tarih ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesini değiştiren 06/12/2006 tarih ve 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi şöyledir:

" (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

15. Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin birinci fikrası şöyledir:

"İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Havva AYDINLI, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 27/02/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

17. Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

18. Dava, 1705 sayılı Kanun'un 6. maddesinin birinci fikrası uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

19. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre, Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

20. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

21. Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir kanun ile görevsiz hale gelmiş ise, davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni kanuna göre görevsiz hale gelen mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği ancak, yeni kanundaki görev kuralının, değişikliğinyürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

22. Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkemenin davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

23. İncelenen uyuşmazlıkta, uygulanan idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 1705 sayılı Kanun'da da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde, bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin birinci fikrası uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

24. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İzmir 5. İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Karşıyaka 1. Sulh Ceza Hâkimliğince verilen 03/10/2022 tarih ve D.İş.2022/3393 sayılıgörevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İzmir 5. İdare Mahkemesince yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile Karşıyaka 1. Sulh Ceza Hâkimliğince verilen 03/10/2022 tarih ve D.İş.2022/3393 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

27/02/2023 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Doğan	Eyüp	Havva
TOPAL	AĞIRMAN	SARICALAR	AYDINLI

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN